

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

Малюга Л. М.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Уманського національного університету садівництва, м. Умань, Україна*

e-mail: maliuga-lm@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4057-2404>

Головне місце в загальній системі фінансових відносин у суспільстві належить фінансам підприємств. У процесі формування й використання фінансових ресурсів підприємства сфери обслуговування повинні виконувати різні завдання, враховуючи протиріччя між платоспроможністю й прибутковістю: з одного боку, збільшувати обсяг фінансових ресурсів для забезпечення постійної платоспроможності, а з іншого – забезпечувати ефективність виробництва продукту та надання послуг і їх конкурентоспроможність шляхом раціонального використання грошових коштів.

Метою будь-якого підприємства є максимізація прибутку як короткострокова перспектива та загалом збільшення ринкової вартості капіталу як довгострокова. Умовою реалізації цих цілей є забезпечення його фінансової стійкості. Тому проблема забезпечення фінансової стійкості стала однією з центральних для всіх господарюючих суб'єктів сфери гостинності.

Аналізуючи існуючі погляди на фінансову стійкість підприємства та її показники, можна виділити два підходи до її визначення. Згідно з підходом, що склався у вітчизняній економіці, основними критеріями фінансової стійкості є платоспроможність підприємства та його забезпеченість власними оборотними засобами.

Платоспроможність визначають за даними бухгалтерського балансу на основі діагностики ліквідності оборотних коштів. Ліквідність розглядають, з одного боку, як час, необхідний для продажу активів, з іншого - як суму, виручену від їх продажу. У загальному випадку платоспроможність оцінюють як відношення ліквідних оборотних активів підприємства до його короткостроковими борговими зобов'язаннями [4].

Однак показники платоспроможності та забезпеченості власними оборотними активами мають ряд недоліків. Вони не характеризують динаміки фінансового стану підприємства, так як розраховуються по балансу на певну дату, а тому можуть зазнавати значні зміни протягом цього періоду.

Виходячи з забезпеченості запасів джерелами формування розрізняють чотири типи фінансової стійкості.

Абсолютна стійкість – вкрай рідкісне для підприємств положення, яке припускає покриття запасів власними коштами та кредитами банку під товарно-матеріальні цінності.

Нормальна стійкість гарантує платоспроможність і передбачає рівність запасів з величиною власних коштів і кредитів банку під товарно-матеріальні цінності.

Нестійкий фінансовий стан характеризується порушенням платоспроможності, при якій зберігається можливість відновлення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних коштів. Фінансова нестійкість вважається нормальною, якщо величина джерел, що послаблюють фінансову напруженість у вигляді короткострокових кредитів та інших позикових коштів, не перевищує сумарної вартості сировини, матеріалів і готової продукції.

Кризовий фінансовий стан - це стан, при якому підприємство знаходиться на межі банкрутства і коли грошові кошти, короткострокові цінні папери і дебіторська заборгованість не покривають його кредиторської заборгованості і прострочених позик [3].

Відповідно до другого підходу оцінка фінансової стійкості підприємства визначається його фінансовою незалежністю. Вона пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів. Отже, в довгостроковому плані фінансова стійкість характеризується співвідношенням власних і позикових коштів.

Проте дана точка зору теж носить односторонній характер, тому що вона не враховує фінансове становище підприємства та перспективи його розвитку. Сучасна господарська практика українських підприємств показала, що, навіть не маючи позикових коштів у структурі активів, тобто володіючи цілком прийнятними показниками фінансової стійкості, можна перебувати в важкому фінансовому становищі.

Аналіз інших існуючих підходів до визначення фінансової стійкості показав, що жоден з них не розкриває повною мірою сутність фінансової стійкості як економічної категорії. Фінансова стійкість повинна характеризувати оцінки фінансового стану підприємства як у короткостроковому, так і в довгостроковому плані, а система показників фінансової стійкості господарюючого суб'єкта, повинна відображати не тільки його фінансовий стан в певний момент часу, але й перспективи його розвитку.

Таким чином, проведений аналіз наявних методик визначення стійкості господарюючих суб'єктів свідчить, що для забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах ринку потрібно стабільне отримання виручки в достатніх розмірах, щоб розплатитися з усіма контрагентами, тобто в основі фінансової стійкості підприємства лежить його платоспроможність.

Однак платоспроможність підприємства не є достатньою умовою для його сталого функціонування в довгостроковій перспективі. Фінансово стійким можна визнати тільки таке підприємство, що володіє достатнім власним капіталом для свого розвитку. Достатність власного капіталу для збереження фінансової стійкості підприємства розкривається показниками його фінансової незалежності від кредиторів.

Якість управління підприємством розкривають показники так званої ділової активності. Крім того, для досягнення фінансової стійкості підприємство повинно володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів і при необхідності мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним. На завершення аналізу фінансової стійкості обов'язково

потрібно визначати перспективи її втрати або ж відновлення (в залежності від результату аналізу).

Після виявлення рівня фінансової стійкості підприємства важливим моментом, по суті заради якого і проводиться її діагностика, є прийняття відповідного управлінського рішення по її забезпеченню, підвищенню або підтриманню.

Список використаних джерел:

1. Зимин Н.Е., Солопова В.Н. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия. Москва, 2004. 384 с.
2. Ковалев В.В. Финансовый анализ: управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. Москва, 2000. 346 с.
3. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ, 2008. 483 с.
4. Мен В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посіб. Київ., 2003. 278 с.